

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszadárára
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 10.

Hitel a kisgazdának.

Az általános elszegényedés, mely itt-ott az ország egy-egy vidékén szembe-ötölöbben felüti fejét, mindig jobban kiélesíti a kérdést, mi módon lehetne ellentánni ennek az elszomorító helyzetnek.

A múlt évtizedek rossz gazdasági politikája egyre jobban, egyre kérlelhettebbül tünteti föl a kisgazdának is a sanyaru állapotát. Néhány évtizeddel ezelőtt a kisgazda még kibirta egy esetleges gyöngye termés következményeit, de ma egy évi rossz termés egész vidéket tönkre tesz annyira, hogy kétharmad részének a gazdasági bajokból nincs többé feltámadás.

Hány kisbirtokot usztatott el a közelmúltban az uzsora és a kényszerűségből magas kamatra felvett kölcsönök?! Ezt csak az tudja kellőleg mérlegelni, a ki — ne menjünk nagyon messzire — egy vidéknek a telekkönyvi tulajdon-viszonyait ismerte mintegy harmincz évvel ezelőtt. Ma megdöbbenve látja, hogy mily nagy azon kisbirtokok száma, a mely ezen három évtized alatt gazdát cserélt.

Ezen bajok enyhítésére szolgálna az orsz. központi hitelszövetkezet a maga falusi fiókjával. Egy nagyevű országgyűlési képviselő programjában a közelmúltban új földterhmentesítésről beszélt. De erről az országgyűlési viták során többé mit sem hallunk. Vannak, a kik azt hiszik, hogy az országos központi

hitelszövetkezet megalakításával ez a kérdés is megoldást nyert, amennyiben ennek és a hozzá tartozó vidéki szövetkezeteknek rendeltetése a kisgazdát kielégítő hitellel ellátni.

Tekintve azonban, hogy a falusi hitelszövetkezetek inkább a személyes hitel ellátására irányulnak és helyi közel csak a viszonyok kényszerűsége folytán eszközöl jelzáloghitelt is. A hitelkérdés tökéletesen megoldva nincs.

Igen sokat várunk a hitelszövetkezetek kongresszusának a választmányától, mely ezen ügy helyes elintézését — mint a lapokból olvashattuk — magáévá tette.

A hitelügy elfogadható kialakítása, a kormány és illetékes tényező körök megnyerése, rövid időn dűsan kamatoztatná e vállalatot.

A vidéki hitelszövetkezetek jótékony hatása annál nagyobb, annál jelentékenyebb lesz a kisgazdára nézve, minél nagyobb számban és minél könnyebben hozzáférhető módon egyedül a személyes hitelt fogják eszközölni. A jelzáloghitel pedig csak az országos központi hitelszövetkezetnek erre berendezett fiókjánál lenne egy-egy központon érvényesítve.

A kisgazda hitelügyének helyes keresztlüvitele több évek mulasztásának káros következményeit enyhítené. Az olcsó pénz ösztönt nyujtana arra, hogy kis gazdaságát jövedelmileg fejleszthesse és a tőke hiánya miatt ki nem használt üzletágait jövedelmezővé tehesse.

K—y Andor.

Apponyi alkotmányjogi munkája.

Gróf Apponyi Albertet, a képviselőház elnökét tudvalevően felkérték, hogy a francia parlamenti évkönyv számára cikket írjon Magyarország alkotmányjogi állásáról. Apponyi e cikkből egész könyv lett, melynek sajtó alá rendezését most végzi a képviselőház elnöke. A munka külön kötetben is meg fog jelenni s ezenkívül angol és német nyelvre is lefordítják Széll Kálmán miniszterelnök kívánságára, aki Apponyi dolgozatát ismeri. Apponyi könyvének megjelenése dolgában az író még nem intézkedett, bár kétséget nem szenved, hogy az érdekes és jelentékeny munkát magyar nyelven is olvasható lesz. Apponyi e művében a honfoglalástól kezdődőleg kimerítő történelmi visszapillantással vezet be Magyarországot alkotmányjogi fejlődését és ennek kapcsán tüzetesen ismerteti a magyar alkotmányos, politikai és parlamenti viszonyait, t. i. az Ausztriához való viszonyt, a közjogi alkotmányt, a választási törvényt, a Ház szabályait s az ezzel összefüggő törvényes intézkedéseket. A munka, mely a politikai irodalomnak valóságos remeke, mesteri művészettel végződik: a millenáris törvény márványba vésett szavaival.

A felvinczi mandátum.

A Kuria tegnap a felvinczi kerületben lefolyt választás ellen beadott petícióval foglalkozott. A kerület képviselőjévé a szabadelvű Miksa Imrét választották s az ellenjelöltje Felszeghy Ferencz volt. Ennek választói most *ete-tés-ítatás, vesztegetés és hivatalos erőszak* miatt nemcsak Miksa mandátumának megsemmisítését kérik, de egyúttal azt is, hogy Felszeghyt

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Jogászélet*

Írta: Pongrácz Aladár.

I. Amint a czimből is látszik ez alkalommal a jogászlól, vagyis a világ legedesebb és kitapasztalhatatlanabb emberfajtájáról óhajtok életrajzi ismertetést adni. Előre is látom a hölgyek kivétel nélkül bájos arcán a várakozó figyelmet s így nem mulasztatom el az érdeklődésért mindenekelőtt mindnyájunk jóleső köszönetét fejezni ki. Akik pedig — és ez csakis a komoly urakra és jogászlókkal megáldott családapákra, de hölgyekre semmi szín alatt nem vonatkozhatik — azt gondolják magukban: no ugyan mit jól hallhatunk jogászlól? Bárcsak ne kellene róluk sohase hallani! — azokat kérem, függeszszék fel saját szempont-

* Felolvasva szerző a jogászság által a Szacsavay szoboralap javára rendezett hangversenyen.

jukból bizonynyal jogosult felháborodásukat legalább ismertetésem végéig! Többet nem merek kérni, mert véleményük megváltoztatására erőt magamban nem érzek.

Tehát a jogászlól óhajtok egyet-mást elmondani és pedig a magyar jogászlól, mert a többiről nem érdemes beszélni. Igaz, hogy voltak jogászok már a római világban, sőt valószínűleg Ádám is talált már jogászlót nagy bosszúságára a Paradicsom »Fábrj« sarkán, de ezek oly gondoltalan életet éltek, hogy bennük az igazi jogászsvér ki nem fejlődhetett. A római jogászok pl. a Tiberis partján, miután atyai, anyai és minden fel és lemenő ágbeli rokonuk hitelképességét teljesen kimerítették és már a legegységűbb keresztény szabó sem volt hajlandó több tógát hitellebe csinálni: fogták magukat és egyszerűen bevégezve jogi tanulmányaikat kimentek valami zsiros tartományba propraetornak, vagy proconsulnak, vagy ilyen minőségű uri emberhez titkárnak, ahonnan a legkényelmesebben törleszthettek adósságaikat s még amellet tisztesseges tőkét is gyűjthettek

legtöbbször csendes öregségükre. Ilyen könnyű helyzete volt a jogászságnak általában a rég mult időkben.

Más nemzetek jelenleg élő jogászlifuságáról az érdeklődés elterelése céljából elég annyit mondanom, hogy ezek jogászléveikben tanulnak; tehát lényegesen különböznek a magyar jogászlóktól, kik jogi éveik lezajlása után kezdenek tanulni, hogy kipihenhessék magukat. Talán mondanom sem kell, hogy a mi komoly, férfias tanulásunk sokkal többet ér azok éretlen biflázásánál.

Szóval kimondhatom határozatképen, hogy csak a magyar jogászlal érdemes foglalkozni annyival is inkább, mert ez az egyetlen jogász, akit agyon sem lehet ütni a nóta világos bizonyossága szerint. Elkezdem hát a magyar jogászl jellemzését figyelemmel kísérve őt az élet különböző nyilvánulásai közepette és a maga fejlődési phasisaiban.

Hogy elején kezdjem a dolgot, először is egy minden jogászl előtt egyaránt fontos kérdésnek: a hónap elsejének tisztábozását látom

FÜCHSL TESTVÉREK

bornagykereskedő cég
 Nagyváradon,

Alapított 1850

tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy palackborai eredeti töltésben az alant felsorolt cégeknél kaphatók:

Kádár János, Fő-utca. Várnay Béla, nagypiac-tér. Weisz Gyula, Szacsavay-utca. Hartmann Aladár, Gilányi-sor. Kiss Károly, (Janky A. utóda Szt. László-t.) Mandel Ede, Kert-utca. Stern Soma, Nagytelek-utca. Rosinger Sámuel, Kossuth-u. Wagner és Luy, Bémer-tér. London J. Jakab, Szacsavay-u. Schönberger Herman, Zöldfa-u.

Elsőrendű asztali ó bor literes palackokban 45 krajczár (palackbetét darabonkint 5 kr.)

Pecsenye-, csemege- és gyógyborok megrendelésre lepalackoztatnak.

Telefonszám: 106

Telefonszám: 106.

A cég csak oly palackok tartalmáért szavatol, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója a cég fenti bejegyzett védjegyét viselik.

258 2—10

jelentse ki a Kuria megválasztott képviselőnek. Hatszáz és néhány választója közül 600 szavazat érvénytelenítését óhajtják. Felszeghy mindössze 259 voksot kapott volt. Jellemző az egész dologban csupán annyi, hogy ezuttal a kormánypartit kormányparti vádolja lélekvasárlással. A tárgyaláson **Vanik Béla** elnökölt, az előadó **Bolgár József** ügyvéd jelent meg helyettesével, dr. **Révész Sándorral** s a választást dr. **Horánszky Dezső** védte.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 10.

Dániel Gábor elnököl.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvasták a Kuria ítéletét a galgóczi választási ügyben.

Több jelentés után következett

Münnich Aurél, a véderő-bizottság előadója.

Madarász József: Távozz tőlem, gonosz szellem. (Derűtség.)

Münnich Aurél a véderő-bizottság nevében beértesíti jelentését a jelenlegi törvénynek 1902. év végéig való fenntartása tárgyában benyújtott törvényjavaslatra.

Elnök: Ki fog nyomtatni.

Következett a napirend:

A munkátlanok kérvényének

tárgyalása.

Ballagi Géza: A kérvényezési jognak politikai jelentőségére, mint gyakorlásának módjára egyetért a miniszterelnök véleményével. Ha valamelyik kérvény azonban egy fontos akció megindítására irányul, akkor tisztában kell lenni a felszólalóknak a kérvény tartalmával és annak intenczióival. Most egy fontos kérvényről van szó, az államnak és társadalomnak a bajok enyhítésére kell törekednie, a munkásokon segíteni kell. De a munkások se legyenek tételek, nekik véleményem szerint követni kell Schulze—Deliusch jelszavát, hogy segíts magadon és az Isten is megsegül. (Mozgás a baloldalon.)

Ernst Sándor: Ez nem is intézkedés! (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek!

Ballagi Béla folytatja beszédét a munkáshelyzetről.

Kubik Béla: A lőcsei kalendáriumból nem idézne. (Derűtség.)

Ballagi: Czitál a munkátlanok kérvényéből:

— Ránk eresztik kopóikat a hazafiak és üznek, hajtának, nem engedve egy percnyi nyugtot soha és sehol. (Mozgás.)

Barta Odön: Pavlovics Ljubomir különbözőket mondott. (Mozgás.)

Ballagi Géza: A munkások már régen elfordultak a papoktól, mert látták, hogy ezek a vallást saját önző céljaik elérésére kihasználták, a kik nem bánták bármilyen szegény a nép, csak adakozásra és imádkozásra buzdították.

A munkások kérvénye veszedelmes tanokat tartalmaz, én a magam részéről ezeket visszautasítom és a bizottság javaslatát elfogadom. (Helyeslés.)

Pap Zoltán: Ez a fényes siker! (Zaj.)

A magyar munkás védelme.

Ernst Sándor: T. ház! Azzal szemben, a mit az előttem szolt t. képviselő ur mondott, van szerencsém megjegyezni, hogy Csernoch János képviselőtársam már a tegnapi napon is azt mondta, hogy a munkások tulajdonképpen csak felhasználják az alkalmat, hogy az ő programjukat elhozzák ide a házba, hogy mi az ő programjukkal foglalkozunk.

Arra nézve mi nem vagyunk késésben, hogy vannak abban a kérvényben olyan pontok, amelyekhez ebben a házban talán senki sem fog csatlakozni, de t. ház, azt is be fogjuk látni mindnyájan, hogy vannak a kérvényben oly pontok, amelyekre nézve a megoldás most már égető szükség, úgy, hogy a magyar törvényhozás kötelezve van arra, hogy ezekben a tekintetekben valamit tegyen. (Úgy van! a néppárt n.)

Igaz ugyan, hogy azokat most hirtelenben így elintézni nem lehet. Ha a t. képviselő ur azt mondja, hogy a magyar törvényhozás a szociálpolitikai téren rendkívül messze ment, én ebben osztomni egyáltalában képes nem vagyok. (Úgy van! a néppárt n.) Hogy mi e téren senkinek irányt nem adunk és senki előtt példaképpen nem állunk . . .

Ballagi Géza: Nem mondtam!

Ernst Sándor . . . azt csak be foglaltni mindenki, a ki méltányosan gondolkodik. (Úgy van! a néppárt n.)

Hogy pedig a magyar munkás, a mint mondani tetszett, élehetetlen, ez mégis olyan kifejezés, a melyet úgy hiszem, a magyar munkásra nem kellett volna mondani.

Polczner Jenő: Különösen, amikor nem is igaz!

célszerűnek. Hogy mit jelent a jogásznak hónap elseje, azt könnyen elmondani nem lehet, de halvány színekkel lefesteni mégis megpróbálom. Ami az arabnak a sivatag belsőjében az oázis vagy ennek hiányában a teve bendője; ami lett volna Czolgosznak a megkegyelmezés; ami a jó férjnek a feleség, az órának a ketyegés, a kutyának a hold, a csinos fiatalembernek a bajuszkiötő; ami a vénleánynak a muskátli, az imakönyvbe rejtett hervadt levelek és a német regény; ami a kis leánynak az első szerelem: valami ezekhez hasonló a jogász előtt hónap elseje. Éltető napja, jövő reményeinek záloga, mely lehetővé teszi, hogy a mult zálogaira a feledés fátyola borítottassék. Az elsején való ideiglenes megváltás azonban nem egészen simán szokott lefolyni, mert a helybeliek itt el nem mondható szavak kíséretében, a vidékiek pedig egy kis komoly levelecskével együtt szokták megkapni a havi gázsit. Valahányszor vidéki jogászt elseje körül levelet láttam olvasni és kérdeztem tőle, hogy mit irnak hazuról: gyöngye elpirulás mellett rendszeren azt a választ kaptam: »Köszönöm barátom csak azt, hogy egészségesek.« De mind ez csak muló árnyat vet az ifju arcra s a másik perczen már, zsebében pénzt csörgetve, hódítóan mosolyog a jogászyerek. Micsoda boldogság az aztán, ha másodikán ismét van hitelképesség; ha a szabó, suszter ismét alázatosan köszönnek, mert megkapták a havi részletet. Lehet ismét felemelt

fővel járni, nem kell bujkálni senki elől. Tesz is az valamit, hogy a zsebben megint nincs egy fel fitying sem! A fő, hogy fentartsa az ember a hitelképességet; akkor megél. Ha harmadikán beállt a jogász szabóhoz; boltoshoz, vagy más hitelforráshoz és komoly, leereszkedő képpel így szól: »Kedves uram, erre vagy arra volna szükségem, hanem — tudja — most éppen otthon feledtem a tárczámat.« — akkor, ha rendszeren megfizette a havi részletet, ezt a feleletet kapja: »Á kérem nem tesz semmit, uraságod pontos fizető.« Szóval a pontos fizetés révén elél az ember a másik hónap elsejéig minden pénz nélkül, de azért épen úgy, mint egy ur. A hónap elsejének nem közönséges kérdésével egyszerűen megoldottnak veszem a szabó, suszter, fizető pinczér, szobaasszony és más efajta, jogászok számára teremtett hitellények kérdését is; bár sok társamnak kellemes ajkán vélem lebegni a sóhajt: óh bárcsak meglehetne már ezeket a kérdéseket véglegesen oldani!

II. (Itt néhány jellemző és találó vonással az egyes évfolyamok hallgatóit jellemzi a szerző.)

III. Jellemeztem évfolyamok szerint a jogászt, most bemutatom általánosságban úgy, mint a közügyekkel foglalkozó hazafit. Közügy a jogász előtt mindaz, ami a nagy közönség előtt. Mint politikus, a legtöbb ilyen, vagy olyan ellenzéki; szóval nem tart a hatalommal, mert ugys tudja, hogy nemsokára azzal kell, vagy legalább jó tartani. Ha az ellenzék

Ernst Sándor: Sajnálom, hogy nincs itt Pichler képviselőtársam, akinek beszédére tegnap egy megjegyzést tettem, a melyre őazután hosszasan kitért. O Vázsonyi képviselő ur nyomán rátért arra, hogy Németországban a szocialisták között most nem Bebel a domináló, nem az ad irányt, hanem Bernstein.

A kérvény egyben nem egyezik Vázsonyi t. képviselő ur felfogásával. A midőn a kérvény emlegeti az individualizmust és a midőn Vázsonyi t. képviselő ur emlegeti ezt, ez nem azonos dolog, ez egészen más.

Pichler Győző t. képviselő ur hivatkozott Stojalovski Krispinre és ennek szereplésére, de — engedjék meg, hogy így fejezzem ki magamat, — oly homályosan, hogy a szöveg ismételt elolvasása után sem tudom, mit értett ő ez alatt és mi ennek az igazi értelme?

Azt mondják a kérvényezők, hogy a kapitalizmus és a kapitalista produktó az oka mindennek. No hát t. ház, Vázsonyi t. képviselő ur, a ki három kategóriát állított fel, a melyekből a mostani pangást meg lehet magyarázni, nem volt olyan radikális felfogásu ezen a téren, mint más téren szokott lenni és nem volt olyan radikális felfogásu, mint pl. a kérvény szerkesztői, akik egész világosan és határozottan rámutattak arra, hogy a baj oka a kapitalista produkciója.

En a mult alkalommal szerencsés voltam erről a helyről néhány megjegyzést tenni a kisipar érdekében és jöllehet, meg vagyok győződve arról, hogy a kisipar nem olyan causa desperata, nem olyan veszített ügy, mint a hogy azt feltüntetik némely helyről, jöllehet, meg vagyok győződve, hogy nem érdemli meg azt a mostoha bánásmódot, amelyben részesül és még sem fogom tagadni soha azt, hogy a kapitalista produkciót eliminálni teljesen lehetetlen, hiszen az nem függ a mi parlamenti debattjainktól.

A fejlődés, az evolúció, egészen természetes dolog és a kapitalista produkciót egy állam sem tudja többé eliminálni, a mely versenyképes akar lenni. (Úgy van! Elénk helyeslés a balközépen.) A kapitalista produkció mellett pedig természetes, hogy ilyen jelenségek jelentkeznek, jelentkeznek nemcsak Magyarországon, hanem az egész continensen. (Helyeslés.) A kapitalista produkciónál ugyanis teljes anarchia van a termelésben, ennek csak egy regulátora van és ez a piaci ár, amely néha vonzza magához a munkást, máskor eltaszítja, kilöki azt az utcára.

Egy fontos momentumot kívánok most mindenkéül a t. ház figyelmébe ajánlani. Méltóztatnak jól tudni, hogy tulajdonképpen nekünk nincs is iparunk, vagy csak nagyon csekély van. Mikor mi gyárakat alapítunk, ak-

obstruál az országházban és ezenközben az ifjuság szeme elé kerül valami exlexes excellentiás ur: rögvést lehurrogja s utána elénekli a hymust; ha valahol lecsuknak egy szegény magyar fiut, mert saját hazájában anyanyelvén meri jelentkezni a szemlén és nem fér a a fejébe, hogy mivel szebb és jobb a »hier« a »jelennél«: azonnal alkalmat keres a jogászság felháborodásának kifejezésére és ez alkalmat valamely ellenzéki vezérnek rendezett ovációban meg is találja. Utána lelkesen elénekli a hymust és zajosan abczungol minden németet még Krieghammert is. Ha valamelyik, magát mártyrnak képzelő, kollégának eszébe jut megrágalmazni az édes hazát, — mely neki is csak olyan szünt és ízű kenyéret ad mint másnak, — rögtön összeverődik a hevesvérű magyar jogászság s van dolga a tojásnak és egyéb módon való lesajnálásnak. A dolog megtörténte után eléneklik a hymnuszt.

A jogász-on még a sajtó sem fog ki. Ha nem tetszik neki amit egyik-másik lap ír, — összegyűl, elégeti a lapot, azután eténkli a rendes záradékot: a hymnuszt s ezzel a dolog elintéztetett.

IV. A hazafiai és társadalmi kérdések ilyen féle megoldásai után szokott a jogász amugy magyarosan zülleni is egy-egy keveset. Az ugy nevezett »salon spitz« aztán kitűnő dolgokat követtet el egy-másik jogászszal. Ezek közül elmondok egy pár — az utóbbi évben megtörtént — jogászesetet; bár félek, hogy azon

kor ezt forszírozni kell, azért az állampénztárnak jól meg kell fizetni. Mikor az a gyár kis ideig működött és azután meg eltaszítja magától a munkaerőt, akkor mit tegyünk, mit cselekedjünk? Ismét csak az államra vagyunk utalva. Az ipar ilyen fejlesztése mellett tehát az állam kétszer is megfizeti az iparfejlesztés számláját. (Helyeslés a balközépen.) Igen, de t. ház, . . . (Halljuk! Halljuk! a jobb oldalon).

Rakovszky István: Kis türelmet!

Ernst Sándor: A mi a jelen állapotokat illeti, méltóztatnak tudni, hogy itt minden diskussiót félre kell tenni és cselekedni kell. Ez világos. A legtöbb ipari államban azzal a helyzettel szemben, a melyben az államok jelenleg vannak, utasították a kormányokat, hogy mindenekelőtt a törvényhozás elé megbízható teljes statisztikával jöjjenek. Ilyen statisztikára nekünk is szükségünk lenne a jelen helyzetben, hogy tudjuk, mennyi a munkanélküliek száma? (Ugy van! a néppárton).

Erre nézve itt már hoztak fel némely adatokat.

Tegnap pedig Visontai Soma képviselő ur kiegészítette ezeket. Az újságok azonban azt mondják, hogy körülbelül 80.000 emberre kell tenni azoknak a számát, a kiknek nincs foglalkozásuk. Én a magam részéről azt hiszem, hogy ez túlzott szám; de mindenesetre áll, hogy a nyugtalanság igen nagy és nincsen hivatalos adatunk, amely azt megczáfolná.

Még egy megjegyzést kell tennem a munkásközvetítő intézetre. (Halljuk! Halljuk!) Ha jól emlékszem a szavakra, midőn Vázsonyi Vilmos képviselő ur először és midőn tegnap másodszor felszólt, burkoltan bár, de mind a két alkalommal a munkásközvetítő intézet ellen szólt. Ennél a kérdésnél egy dolog rendkívül feltűnő, t. i. hogy most, a mikor nagy az ipari pangás, a mikor mindenki arról beszél, hogy a munkásközvetítő intézetnél nincsen több, mint négy ezer és néhány száz munkáért jelentkező, míg ugyanebben az esztendőben az első hónapokban 6500—7100 volt az átlag szám minden héten. Honnan van ez, hogy lehet érteni, hogy most, midőn általános a pangás, két-három ezerral kevesebb jelentkezik a munkásközvetítő intézetnél, mint az év elején?

Ezt én másképpen nem tudom megmagyarázni, mint úgy, hogy vagy a munkásközvetítő-intézet elvesztette hitelét, vagy pedig valamely agitáció történt ezen intézet ellen.

Vázsonyi Vilmos t. képviselő ur azt mondta, hogy a munkásközvetítő-intézet helyett támogatni kellene inkább a szervezeteket és erre nézve hivatkozott az angol Trade-Union-ra. Igen ám, de a hivatkozás nem teljesen plausibilis, mert a Trade-Union politikai tekintet-

ben teljesen indifferens, míg a mi szakszervezeteink politikailag angazsálva vannak. (Ugy van! a néppárton.) En, bár az állami szocializmus híve nem vagyok, sokkal jobban szeretem, hogy ha ez a munkásközvetítés a maga egészében a t. miniszter ur kezében van, mert sokkal jobban meg vagyok nyugodva így, mintha más kezében volna.

Rakovszky István: Mintha Vázsonyi kezében volna!

Ernst Sándor: Ezek után az egyes kérdésekre rátérni úgy, a mint azt akár Vázsonyi Vilmos, akár az előttem szólott Ballagi Géza képviselő ur tette, nem akarok, még pedig azért nem, mert ezek rendkívül fontos kérdések és beható vita kell mindig, valahányszor ezeket felvetik. En csak egy megjegyzést akarok tenni. (Halljuk! Halljuk!) Vázsonyi Vilmos képviselő ur elmondta, hogy a nyolcz órai munkaidő dolgában mi mindenféle történt. Az 1891. évi berlini nemzetközi konferencia soká tárgyalt ezen és törte a fejét a nyolcz órai munkaidő ügyében, de semmi eredményre nem jutott. Addig, míg ezeket a kérdéseket nemzetközi uton egyáltalában szabályozni nem tudják, nagy szemrehányásokat tenni nem lehet, hogyha egyik vagy másik téren hanyatlás látszik Magyarországon; azonban mindenesetre kötelességünk kijelenteni, hogy mi minden módon azon vagyunk és azon fogunk dolgozni, hogy munkás törvényhozás mielőbb előremenjen és mielőbb oly eredményeket lehessen feltüntetni, a melyekre azután később Ballagi Géza képviselő ur méltán hivatkozhatik. (Elénk helyeslés és tetszés a néppárton.)

Gróf Károlyi S.: Azoknak, a kik nálunk a közgazdasági bajokat figyelemmel kísérik, be kell látniok, hogy az országban, a hol nincsen kellő egyensúly a földművelés és az ipar termelés között, évtizedekre van szükség, hogy a munkás kérdés eredményesen megoldassék.

Egyelőre legsürgősebb dolog, hogy a munkaképtelenség kérdését megoldjuk. (Helyeslés.)

A munkások nem élhetetlenek.

Barta Ferencz: Ballagi megtámadja a munkásokat és iparosokat, hogy élhetetlenek. Ezt szó nélkül nem hagyhatja. (Elénk helyeslés a szélsőbalon és néppárton.)

Rakovszky: A milliomosok nem azok.

Barta: Ballaginak megköszönik a munkások és iparosok ezt a kijelentését. Egy közmondást is mondott Ballagi: Segíts magadon s az Isten is megsegít. Nem kérnek ebből a közmondásból. Segítsük őket a kiszípolozás ellen, ők majd segítenek magukon. Arról panaszkodnak az iparosok, hogy nincs vevő,

nyakukon marad a munka. De nem ez a főbaj. A főbaj az Ausztriával való gazdasági kapcsolatunk, mely tönkre teszi az országot. (Elénk tetszés a szélsőbalon.) Akármint teszünk, meg nem fogjuk oldani e kérdést, míg e kapcsolat fennáll. Csatlakozik Csávolszky javaslatához.

Szóll beszéde.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Messze elkalandozó kérdésekbe nem bocsátkozik. Ezekre most nincs alkalom. Lesz is, lehet rá elég alkalom e fontos teoretikus kérdések tárgyalására.

Miről van szó? Arról, hogy sok ezer munkás van, aki folyamodik, hogy a kormány adjon munkát s intézkedjék a munkanélküliek helyzete javításáról. Konstatálja, hogy nem munkában, hanem munkásban van hiány. (Zaj a balon.) A főváros abnormis fejlődése a munkások egész tömegét csábította Budapestre a vidékről s a külföldről. Jött a depresszió, az abnormis fejlődés megállt — beállt a mai állapot. Nem oszthatja tehát azt, hogy az önálló vámterület hiánya az oka, (Ellenmondás a szélsőbalon.) Nincs helytelegebb dolog, mintha fontos gazdasági kérdéseket jóslásokkal, előre tett kijelentésekkel akarnak pertraktálni. Sohse tagadta, hogy az ipar az önálló vámterület mellett jobban fejlődik. De ne feledjük, hogy a termelés sok ága egy piacz elvesztése által válságba jut.

Kiáltások a szélsőbalon: Megtaláljuk könnyen!

Szóll: Meg, de könnyen és rögtön nem. De hát végre is helytelen, ha ebben keresnek minden bajt. S ha ebből van: miért nem volt 34 év alatt meg a baj? Miért van meg a külföldön is, ahol meg van az önálló vámterület? Azt mondják, kiviszünk Ausztriába vagy 500 milliót. De elfelejtik, hogy be is hozunk ugyanannyit. (Kiáltások a szélsőbalon: Az a baj, ott vész el a munkabér.) Hát a kivitt terményben nincs munkabér? (Folytonos zaj.) Nem jó így odavetve a munkásoknak azt mondani: mi megfosztunk benneteket száz és száz millió munkabértől. (Helyeslés a jobbon.) Azt se akceptálja, hogy a szövetkezetek minden állami felügyelet nélkül alakulhassanak. Itt van a tömérdek kiházasítási szövetkezet. Rendre föl kell őket oszlatni.

Kiáltások a balon: Hát föl oszlatja.

Szóll: Százazrekre, milliókra menő kárt jelent ez. Nem lehet tehát minden szövetkezetet jóváhagyni. (Ellenmondás a balon.) Azt is mondták, hogy a kormány az ő be nem váltott ígéreteivel operai előadásokat rendezett.

Rakovszky: Balletot csinált.

kollégáim, akiken a dolog megesett, — nekem esnek . . . No de mindegy!

Egy jogász, amint reggel felé hazafelé billegett, utközben talált egy nyitott gyógyszerért, ahol a szolga sepregetett. Szó nélkül bement és végig feküdt a diványon; innen csakhamar felugrik s egy nagy könyvet hóna alá csapva nyugodtan távozik. A gyógyszerész reggel keresi nagy gyógyszerészeti könyvét és nem találja: elveszi a szolgát s az azt mondja, hogy egy fiatalur hajnalban roppant mérgesen elvitte. Epen készül a gyógyszerész a vakmerő lopást bejelenteni, mikor hozza egy hordár a könyvet bocsánatkérő névjegy kíséretében. Egy kis tévedés volt az egész. Az illető azt hitte, hogy otthon van és a magánjognak nézett könyvvel elindult az akadémiára ahol épen aznap colloquálnia kellett volna.

Egy másik jogász pityókos állapotában rendszerint valami magas helyet keresett, ahonnan lenézhesse az egész világot. Ilyen szándékkal sétálgatott egy alkalommal s egyszer smint fülbemészőan énekelt. Egy rendőr figyelmezteti az ifjúrát, hogy ne zavarja a békésen alvók nyugalmát, mire ez, hirtelen lekapva a rendőr fejéről a teli sipkát és saját behorpadt czilinderét a rendőr fejére csapva, — elkezdett szaladni; a rendőr utána s így értek el a Körözs hidjához. Diadalmasan szuszogott már Andris bátyánk, mert a jogász a hid elején megállott, mintha beakará őt várni; de egyszer csak mi történik? A fiatalember az

oszlopszatokat tartó nagy félkörívre felkapaszkodik s meg sem áll, még a legmagasabb pontot el nem éri. A rendőr, a hideg és meleg összevegyült gőzét fújva orrából, kezd egyezkedni alulról az üldözötttel, ez pedig felülről azt kérdezi tőle, hogy tudja-e mi a képviselői immunitás és inviolabilitás? A rendőr most már alázattal feleli: »Nem tudom instálom.« A válasz reá ez: »Ha nem tudja, várjon, megmagyarázom« és elkezd a dolgot közjogilag fejtegetni onnan felülről. A rendőr elméletileg nem érette ugyan meg a fejtegetést, de gyakorlatilag helyesen fogta fel a dolgot, amidőn így kiáltott fel: »Nem bánom én mán' csak tesszen lejönni onnét, oszt visszaadni a sipkát! En meg megyek erre, a tekintetes ur megy arra — semmi bajunk egymással.« Így is történt.

Talán ugyanezen fiatal urral hozható kapcsolatba ez az eset is: Egyszer ismét a félkör tetején pihent egy holdvilágos éjszakán, midőn meglát egy a hid közepén ballagó, nagy bőgőt czipelő cigányt. Hirtelen lekiált: »Hová mész te cigány?« Szegény moré amint felpillantott a hangirányban s a holdvilág fényénél meglátta a négykézláb helyzetben lévő alakot a feje felett: menten földhözvágta a bőgőt s elkezdett futni lefelé a Szt. János-utczán, folyton kiabálva: »Jézus Mária! Jézus Mária!« és hiánya a kereszteteket. Ugy kellett erővel elfogni és visszaadni neki a sorsárahagyott bőgőt.

A jogászok fizetniszeretését igazolja a

rosszakaratu rágalomokkal szemben, hogy egyszer reggeli 4 órakor felverték álmából a bedellust, mert egynek eszébe jutott, hogy 40 fillér kiflitartozása van és ezt okvetlenül ki kellett fizetnie, mert az ember nem tudhatja, hogy megéri-e a reggelt.

Egyik olvasóköri felügyelője nyitva hagyta egyszer a folyosóra nyíló ablakot. Egy jókedvű kompánia bemászott, felraktak minden butort a biliard asztalokra s a dicső művet a dákóból alkotott sugarakkal vették körül. Mikor reggel a jámbor felügyelő meglátta a dolgot, kifutott és csak rendőrrel mert másodsor visszamenni. Midőn pedig meggyőződött arról, hogy semmi sem hiányzik: az ördögöknek tulajdonította a dolgot és megnyugodott.

Jóizü a sündisznó története is. Egy sétatéren találták szegénykét, amint késő éjjel a csillagok világánál gyönyörködött az életben.

Egy ifju felkapja s rögtön hecczre gondol. Társaival meg is állapodik s bemennek egy kávéházba, hol női zenekar játszott és egy őrizetlen pillanatban a zenészlányok közé csempészik a szurós állatocskát. Ez szegény a zavaros hangok hallatára megvadul, elkezd nyargalni a lányok között, a zenekar sikoltozva szétfutott, a kávéház közönsége vesztélyt sejtve menekül, csak a jogászok szürkesőlik nyugodtan pikkolóikat, illetve nevetnek bele már türes csészéikbe.

Szell: Majd bizonyítom, hogy se operát, se balletot nem csinált, hanem nagyon is komoly dolgot.

Kubik Béla: Viczcelődik!

Szell: Ha a képviselő urak oly komolyan veszik mint én, akkor jó lesz.

Kubik (kiáltva): Kikérem magamnak.

Szell: Mi az?

Kubik: Nekem ne mondja. En komolyan veszem.

Elnök: Felszólítja Kubikot, hogy ne beszéljen közbe. (Elnök helyeslés a jobbon.)

Kubik: Ha engem megszólít, jogom van felelni. (Ugy van! a balon. Hosszas rendre! helyre! rendre! a jobbon. Kubik, ki az elnöki emelvény előtt áll, helyre megy.)

Kubik: Mindenki menjen a helyére. Ami az egyiknek, az a másiknak! (Zajos helyre a baloldalon.)

Szell: Kimutatja, hogy a munkaközvetítő intézet 30,000 munkást elhelyezett. Ez is valami. — Ami a törvényhozási uton való szanalást illeti, elősmeri, hogy egy kicsit elmaradtunk, de majd utána megyünk. A memorandum foglalt kérésekből sokat elfogad, az éjjeli munkát, a női munkát rendezni kell, az iparfelügyeletet szigorítani fogja (Helyeslés) és sok egyéb dolgot, de azt vallani, hogy a munkás ügyet a fennálló állami rend keretében nem lehet rendezni, ez veszedelmes tan. Igenis lehet segíteni rajtuk, de csak úgy, hogy bele kell illeszkedni az államrend keretébe. (Helyeslés.) Ő maga is azt mondja, hogy az Ower worthing baján segíteni kell. (Mozgás.) En magam is őszinte barátja vagyok a becsületes munkásnak s fogtam kezét annyi munkással, mint Vázsonyi. Az állam fog is ez irányban gondoskodni. Polemizál ezután Visontaiakkal s kijelenti, hogy bár a kérvényi bizottság álláspontját fogadja el, mégis hajlandó majd akkor, ha egy ilyen szociálpolitikai javaslat kerül a ház elé, arra egy külön bizottságot küldeni ki. (Taps a jobbon.)

Ivánka—Csávolszky affaire.

Csávolszky Lajos: A miniszterelnök ur beszédére két észrevétellel tartozom. Azon állításomra, hogy a pénzügyminiszter, az adóvégrehajók fölött ellenőröket akar kinevezni, azt mondja, képtelen és valótlan. Ezek a hírek nyilvánosan megjelentek. Másik megjegyzésem az, hogy a miniszterelnök ur úgy tünteti fel beszédemet, mintha abban izgatás lett volna.

Szell Kálmán: Szó sincs róla.

Csávolszky Lajos: Beszédemben nem volt izgatás, megmagyaráztam csupán, hogy a munkás zugolódik.

Ivánka Oszkár: Ez izgatás.

Ha már sündisznóról beszéltem, elmondom a patkány hecczet is. Történt, hogy egy jól megnőtt patkány épyen akkor sétált keresztül az utcán, amikor egy jogász kompánia arra haladt. Hirtelen egyik jogász jól irányzott dobással leteríti szegényt, a másik zsineget vesz ki a zsebéből, a harmadik felakasztotta a megboldogultat a legközelebbi lámpavasra és a negyedik konstatálja a beállott halált, mire előáll a szónok s véres száju népies szónoklatot tart, azzal zárva szavait, hogy így kell a zsarnokoknak elpusztulnia.

Altalában ki tudna és szeretne inkább dikciózni, mint a jogász. Ha patkány nem akad, beleköt a konflisba. Megkérdi tőle, hogy minő véleménynyel van a keleti kérdést illetőleg; mit szól az új bűnvádi perrendtartáshoz; lehet-e emelni a quótát? stb. A bámuló konflisnak aztán elkezd a megpendített eszmét sokszor félóráig is magyarázni.

Igy él a jogász éjjel s miután azt is elmondta már, hogyan él nappal: nyugodtan befejezhetem ismertetésemet. Csak arra kérem az igen tisztelt hallgatóságot, hogy amiket itt bizalmasan elmondtam, ne adja tovább! Maradjon köztünk! Hogy pedig ennyi beszéd után éljent is halljak: egész szerénytelenül én kiáltom legelőször, hogy éljenek a jogászok!

Csávolszky Lajos: Kötelességünk a bajokra rámutatni.

Ivánka Oszkár: Svindlernek, ide jönnek a házba és izgatnak. (Nagy zaj.)

Kubik Béla: Elnök ur ez a pártatlanság. Rendre, rendre.

Csávolszky Lajos: Es ha izgatás lenne.

Ivánka Oszkár: Ön visszaél a törvényekkel. (Zaj.)

Vázsonyi Vilmos: Közbeszól a ynnkerek fejedelme Ynnker.

Most korusban kiáltják óriási zajban ynnker, ynnker.

Csávolszky Lajos: Es ha izgatás volna ez az alkotmányos életben.

Ivánka: Visszaélés az alkotmányos jogokkal.

Csávolszky: Az alkotmányos életben ez nem hün.

Ivánka Oszkár: Van önnek sok büne.

Csávolszky Lajos: A munkásnép már oly izgatott, hogy félek, hogy nemsokára éreztetni fogja hatását. (Naj zaj.)

Hosszas zaj után végre nehezen helyre állott a rend s **Lukács László** pénzügyminiszter állott fenn, kijelentvén, hogy neki nem kötelessége minden haszontalan ujsághirt elolvasni.

Az elnök szünetet rendelt el.

Öt perc szünet.

A szünet alatt a képviselők körülfogták Ivánkát, aki ingerülten magyarázta felháborodása okát. Csávolszkyt is körülveették. Csávolszky provokáltatta Ivánkát.

A szünet után az elnök megnyitván az ülést, utólagosan **rendreutasította Ivánka Oszkárt.**

Azután **Visontai** beszélt.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Az utolsó közgyűlés holnap lesz a város házában, amelyen az eddigi városatyák vesznek részt, mert bármiként dőljön el vasárnap a városatyák választása, sok tekintetben új képe lesz a januári közgyűlésnek.

Es ez utolsó közgyűlésnek jut egy voksolás, ami másként azt is jelenti, hogy a városatyák majd mindenikét adott szó köli valamelyik jelöltet illetőleg és így népes közgyűlésre van kilátás.

Egyébként a 25 pontban alig van kiválóbb fontosságú s valószínűleg egy nap alatt véget ér a közgyűlés.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1901. évi december hó 12-én, esetleg következő napjain mindenkor délután 3 órakor a város házában tanácsstermben tartandó ülésén a következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. Kereskedelmi m. kir. miniszter ur leirata a villamos vasut építési ügyében.
3. A rendőrséghez szervezett II-od oszt. fogalmazói állás választás utján leendő betöltése.
4. A jövő 1902-ik évtől működni hivatott központi választmány megalakítása.
5. A közigazgatási bizottság ez év végén kilépő tagjai helyének választás utján leendő betöltése.
6. A tanács a katonai beszállásolás és katonai tartás megváltására vonatkozólag alkotott szabályrendeleti tervezetet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti.
7. A tanács javaslata a nagyvárad kath. Legényegylet ingatlanvétel iránti kérelme ügyében.
8. U. annak javaslata az ifj. Bányai István kártalanítási ügyében felvett egyezségi jegyzőkönyvnek az 1886. évi XXII. t.-cz. értelmében elfogadási záradékkal leendő ellátása tárgyában.
9. Tanács jelentése a város tulajdonát képező »Három Rózsa« épület bérletére megtartott árverés eredményéről.

10. U. annak jelentése a »Szeles korcsma« épület bérletére megtartott árverés eredményéről.

11. U. annak javaslata a felső és alsó gyaloghidak bérlete ügyében.

12. U. annak jelentése a tolonczélelmzésre megtartott árlejtés eredményéről.

13. U. annak jelentése a város részére szükséges gyertya szállítására megtartott árlejtés eredményéről.

14. U. annak jelentése a város részére szükséges petroleum szállítására megtartott árlejtés eredményéről.

15. U. annak javaslata báró Königswarder Hermann kis-szántói lakosnak a kövezet-, vásár- és hidvám megváltása iránt tett ajánlata tárgyában.

16. U. annak javaslata a nagyváradai larszert. Káptalannak kövezet és vásárvám megváltása iránt tett ajánlata tárgyában.

17. U. annak javaslata ifj. Rimanóczy Kálmánnak a városháza építéséből folyólag tett utóajánlata tárgyában.

18. U. az a város házi pénztára bevételei és kiadásairól a folyó év III. negyedére szerkesztett kezelési kimutást beterjeszti.

19. U. az a Maresch Károly nagyvárad lakossal a »Zöldfa« szálloda bérletére megkötött szerződést — jóváhagyás végett bemutatja.

20. U. a javaslata Hevesvármegyének a beszállásolási törvény átdolgozása iránt intézett feliratára vonatkozólag.

21. U. a javaslata Szabadka szab. kir. város közönsége által a »Homestead« intézmény létesítése iránt intézett felíratra vonatkozólag.

22. A polgármester jelentése Fassie Sándor rendőralkapitány fegyelmi ügyében.

23. Az állandó nyugdíjbizottság előterjesztése Tallhammer József helypénzszedő nyugdíjazása ügyében.

24. U. annak előterjesztése özv. Nagy Bálintné nyugdíj igényének megállapítása ügyében.

25. U. az Harabula Józsefnek a nyugdíj-jogosultak közül való törlését kimondó határozat elleni felebbezését beterjeszti.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatban foglalt ügyekre vonatkozó iratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1901. december hó 10-én.

Rimler Károly,
főjegyző.

UJDONSAGOK.

Vásár.

Vásárnak indult, de csak sár lett belőle. A két nap alatt hullott annyi áldás az égből, hogy a magunk sarát is lötytyé higitotta volna s ez is éppen elég lett volna. Tessék még hozzá venni a falusi sárnak azt a kellemes szokását, hogy szeret a csizmához ragadni, de az aszfalthoz még nagyobb szeretettel vonzódik, akkor akkor aztán napnál világosabb lesz, miért volt legsárosabb Nagyvárad lakosságának éppen aszfalton járkáló része?

Ha már a sárnál tartunk, említsük fel a vásári rend nagyobb dicsőségére, hogy a locspocsban nem csekély részük volt a malaczkoknak. Ezek a rőfögő vásárosok u. i. következetesen mindenütt a járdán koczogtak végig, kedélyesen hozzádörgölözve egy-egy gyanutlanul haladó demokrata polgár lábszáraihoz. A járdán malaczkok, egyéb négylábuak a kocsiuton — igazi Istenáldás volt a sár, mert így, ha már repülni nem tudunk, legalább csolnakázva kerülhettük ki a négylábuakat. Egyébként lehetetlen volt közlekedni; a Körözs-utca torkolata a megmondhatója.

A vásár anyagi oldalairól nem sokat tudunk; számbeli eredményekről semmi esetre

sem számolhatunk még be. Hanem hogy jól folyt le a vásár, annak ékesen csobogó tanui — a Körös példátlanul piszkos hullámai.

TAJÉKOZTATO.

December 15. Városválasztás.
December 18. Megyegyűlés.
Február 8. Katholikus kör bálja.

* **Pápai konzistorium.** A napokban az új püspökök praeconisatiójáról közölt hírekkel szemben arról értesülünk, hogy a karácsonyi konzistorium nem marad el, hanem f. hó 16-án fog megtartatni. A pápa jó egészségnek örvend s így mi sem akadályozza a konzistorium megtartását. E konzistoriumban fogja a pápa praeconisálni (kihirdetni) az új püspököket, köztük *Radnai* Farkas segédpüspököt s ekkor fogja számára assignálni a titulust (egyházmegyét), melynek címére fel fog szenteltetni. A felszentelés valószínűleg januárban fog megtörténni, még pedig az eddigi megállapodások szerint Budapesten a központi papnövevény kápolnájában, ahol az új püspök a theológiát végezte.

* **Falk Miksa díszdoktor.** A hivatalos lap tegnapi száma királyi kéziratot közöl, mely szerint a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedi, hogy a kolozsvári tudomány-egyetem dr. *Falk* Miksa országgyűlési képviselőt az államtudományok tiszteletbeli tudorává avathassa.

* **A város nem ad áramot.** A közuti vasutnak legújabb görce, a melyet a villamos vasut építésének ügyére kötött, az a kívánság, hogy a vasutüzemhez szükséges villamóramot Nagyvárád város szolgáltassa. Ezen kérelmet a miniszter is figyelmébe ajánlotta Nagyvárád városának, előnyösnek jelentvén ki, ha a két üzemhez egy telepen állítják elő a villamos erőt. Nagyvárád város tanácsa tegnap foglalkozott a miniszter leiratával. A tanács megmaradt régebbi álláspontja mellett, hogy a világítást és a villamos vasut ügyét nem kapcsolja össze, hanem külön oldja meg. Javasolja, hogy írjon fel Nagyvárád város a miniszterhez s fejtsse ki ezen álláspontját, egyúttal kérje a város a villamos vasut ügyének mielőbbi elintézését.

* **Vásárolni akart pénz nélkül.** Péter Péter oláhgyepesi hajléktalan és foglalkozás nélküli lakos, röviden: csavargó. Egyúttal pedig a rendőri krónika állandó alakja, a ki — úgy látszik — nevezetesség dolgában versenyre akar kelni Jókai regényhőseivel. Nincs hónap, hogy ne beszélgetne magáról. Tegnapelőtt is bejött a vásárra s rongyos lével a bocsokra, csizmát akart venni helyette. Pénze persze nem volt. Péter Pétert az ilyen csekélység nem szokta aggasztani. Kiszemelt magának egy pár alkalmas csizmát *Petrovits* József bódéjában s azt a kellő perczen hóna alá csapva, futásnak eredt. *Petrovits* uram hiába inalt nyomába, nem tudta elérni. Péter Péter aztán, a helyett hogy az olcsón vett csizmákkal hazament volna urnak Oláh-Gyepesre, itt maradt a vásáron. Biztosan voltak egyéb keresni valói is. Tegnap azonban felismerték, elcsipték és természetesen hűvösre tették.

* **A városház építésének jövedelme.** Ifj. *Rimanóczy* Kálmán építész, a városháza építésére beadott pályázatoknál azt az ajánlatot is tette, hogy a városháza építésénél általa elért tiszta hasznót jótékonykezéltre átadja a városnak. A tanács ezt az ajánlatot, — mivel a város a számadásokat nem ellenőrizheti, — csak annyiban fogadhatja el, hogy az építés befejezése után terjessze be a számadást s a kimutatott összeget adja át a városnak.

* **A polgármester betegsége.** Városunk jeles polgármesterének: dr. *Bulyovszky* Józsefnek egészségi állapota, dacára a gondos odaadó ápolásnak és gyógykezelésnek, javulást, sajnos nem mutat. Bizonyára mély részvétellel vesz tudomást erről a sajnálatos körülményről városunk egész közönsége. Sulyosan beteg polgármesterünk újabb három havi szabadságidőt kért, amelyet a holnapi közgyűlésnek a polgármesteri jelentés kapcsán hoz tudomására *Rimley* Károly főjegyző.

* **Duhajkódó henteslegény.** Ily czimen a tegnapi többi helyi lapokban megjelent hír tévesen lett közölve. A garázda legény ugyanis *Modura* Lajos és nem György. Miért is M. György érdekében, ki józan életű hentes iparos, ezen rektifikálást közölni szükségesnek tartottuk.

* **Párbajjelenes mozgalom Nagyvárádon.** Dr. *Vázsonyi* Vilmos ügyvéd a Nagyvárádról kapott üdvözlőre következő távirattal felelt:

Dr. Berkovits Ferenc

Nagyvárád.

Köszönöm üdvözlőit. Bátorit és idegeimet aczélózza, hogy lelkiismeretem helyesítő szavára viszhangot ad Nagyvárád polgársága. A Nagyvárádon eldőrdült pistolylövés fényénél villant fel előttem az igazság: a párbaj gonosz és beestelen intézmény. A polgári erény nevében bátran menjünk előre és a kísértet eltűnik. Hiszen nem is igazi kísértet, csak a kaszinói spiritiszták szemfényvesztése.

Dr. Vázsonyi.

* **A nyugdíjbizottság ülése.** Nagyvárád város nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tartott. *Rimley* Károly elnököl és dr. *Hoványi* Géza, *Hlatky* Endre, dr. *Molnár* Imre, dr. *Baróthy* Ákos, *Hegedüs* Géza, *Dús* László, *Ragány* János, dr. *Déri* Ferenc és *Istvánffy* István jegyző vettek részt. *Nagy* Sándor rendőrt, aki a képviselőválasztásokig a főispánhoz volt beosztva, nem nyugdíjazták, hanem könnyebb szolgálatban próbálják használni. — *Talhammer* József vámost nyugdíjazták. — *Harabula* József volt v. kertész azon kérelmét elutasították, hogy a nyugdíjalapra befizetett összeget visszakapja. — Hosszabb vita indult meg a polgármester-helyettes azon átiratánál, amelyben értesíti a bizottságot, hogy *Beczky* Artur vámfelügyelőt, *Horváth* János vámmellenőrt, *Papp* Sándor lóvásártéri felügyelőt, *Heperli* József és *Takács* Lajos vámkezelőket elbocsátotta állásukból. A nyugdíjbizottság mindannyit törölte a nyugdíjjogosultak közül.

* **Németország lakossága 1900. decz. 1-én** szabatosan megállapítva 56,369,178 lélek volt, vagyis 4,087,277 lélekkel 7,82%-kal több mint öt év előtt. A férfinem ez alatt az idő alatt 2,075,997 lélekkel vagyis 8,09%-kal, a nőnem 2,011,280 lélekkel vagyis 7,56 százalékkal szaporodott.

* **Az elmaradt villamos világítás.** Még az elmúlt szini szezonban történt, hogy a villamos vezetékre valaki egy drótot dobott s ez elvezette a villamóramot. A színházban nem tarthatták meg a szini előadást ezen incidens miatt. *Somogyi* Károly az elmaradt előadásért kárpótlást kért a várostól, de a közgyűlés az igazgató kérelmét elutasította. Felelőzés folytán a belügyminiszterhez került az ügy, aki a közgyűlés határozatát jóváhagyta. Most már legfeljebb csak per útján érvényesítheti *Somogyi* Károly szinigazgató követelését.

* **Az angol katolikusok száma** évről-évre meglepően szaporodik. Öt év alatt a szaporodás 100,000 lélek. A katolikusok száma Angliában és Walesban jelenleg 1,429,850. Skóciában 413,500 katolikus lakik. Irhonból a katolikusok vándorolnak ki Észak-Amerikába.

* **Előléptetés.** A nagyváradi helyőrségnek katonai segédlelkészét, *Andrássy* Pétert, mint a Rendeleti Közlöny tegnapi száma írja, I. osztályu segédlelkészé — január 1-től számítható ranggal és fizetéssel — nevezte ki a hadügyminiszter.

* **Minden kezdet nehéz.** *Rácz* Illés eddig kocsis volt, de nem találván állását elég jövedelmezőnek, jobb foglalkozás után nézett. Uzleti tevékenységre akarta magát adni s az üzlethez alapot keresett. Előbbi pályájának kellemes reminiscenciái az állatok felé vonzották s elhatározta, hogy állatkereskedést kezd, mivel pedig sem pénze, sem állatja, — lopni fog. Azt is tudta *Rácz* Illés az eddigi praxisból, hogy az élő állat, ha lopják, nyertni, bögni, ugatni, nyávogni, bégetni, rőfogni, gágogni, kukorékolni, kodácsolni vagy geggenteni szokott, kapta hát magát s ellopott *Nagy* József timártól egy marhabőrt. Gondolta, az már nem fog bögni s egész nyugodtan árulhatta a nagypiaczon. Árult addig, míg véletlenül *Nagy* Józseffel nem találkozott, a kit nem ismervén, szintén megkínált a marhabőrrel. *Nagy* József egyszeriben tisztába jött a helyzettel, rendőrt hívott s *Rácz* Illés most a rendőrségen elmélkedik a fölött, milyen nehéz a kezdet még a lopás mesterségében is.

* **József kir. herceg az alföldi tudóvész szanatórium-egylet védnöke.** A gyulai tudóvész szanatórium létesülésében hatalmas, mondhatni döntő momentumot van szerencsénk jelezhetni; nevezetesen *Lukács* György főispán intervenciójának sikerült az alföldi szanatórium iránt József ő cs. és kir. Fensége magas érdeklődését is nemcsak felkelteni, hanem őt az alakítandó szanatórium-egylet védnökéül megnyerni. Ennélfogva a f. hó 16-án tartandó alakuló közgyűlés József kir. herceget védnökének fogja megválasztani. Egyébként örvendetes ténykép konstatalhatjuk, hogy a szanatórium-egyletbe a tagok mind sürűbben lépnek be, legutóbb két-két ezer koronás alapítványt tettek gr. *Károlyi* Tibor és özv. id. gr. *Almásy* Kálmáné, továbbá a szanatórium anyagi támogatását megígérték *Wenckheim* Frigyes gr és neje *Wenckheim* Krisztina grófnő is.

* **New-Yorkban elfogott magyar sikkasztó.** Munkácsról jelentik, hogy *Jarosch* Józsefet, a munkács-beregi takarékpénztár könyvelőjét, ki 20,000 korona elsikkasztása után megszökött, New-Yorkban partraszállásakor elfogták. A sikkasztott pénzből még 12,000 koronát találtak nála. *Jarosch* elfogatása *Fazekas* Béla munkácsi rendőrkapitány érdeme, ki az amerikai rendőrséget táviratilag értesítette a sikkasztásról. *Jarosch* hazahozzák.

* **Beczky Artur felelőzése.** Ismertettük a polgármester-helyettesnek azon végzését, a melylyel a vámmoknál elkövetett visszaélésekből kifolyólag egyeseket állásából elbocsátott, egyeseket pedig pénzbüntetéssel sújtott. *Beczky* Artur volt vámfelügyelő az elbocsátás ellen felelőzést adott be, amelyben tanukra hivatkozva igyekszik bebizonyítani, hogy nem volt része a vámnál elkövetett visszaélésekben. A felelőzést a polgármester-helyettes visszautasította, mivel az elbocsátás ellen felelőzésnek helye nincs. A szervezeti szabályzat ugyanis kiköti, hogy a vámszemélyzetet a polgármester veszi fel és bocsátja el, minden indoklás nélkül.

* **A »Gyermekbarát«** segélye. A nagyváradi Gyermekbarát-egylet már korábban feliratot intézett a belügyminiszterhez, amelyben rámutat az egyesület már eddigi tevékenységére s kéri, hogy az állam valami segélyben részesítse az egyletet. A kérelmet Nagyvárád városa is támogatta. — A belügyminiszter most értesítette a várost, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert nincs reá pénzalap.

* **Magyar ipar pártolása.** *Szell* Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, újabb feliratot intézett Nagyvárád város törvényhatóságához a magyar vasipar támogatása érde-

kében. A régebbi leírásban reá mutat a hazai vasművek és gépgyárak rossz üzletviszonyaira s arra a veszedelemre, ami ebből származik: a munkások inségére. A miniszter, mindezekre való tekintettel, fölhívja a törvényhatóságot, hogy a vasművek és gépgyárak körébe tartozó közmunkáknak soron kívül való elrendelése iránt intézkedjék. — Jó volna azt ajánlani a belügyminiszter urnak, hogy hajtsa keresztül mielőbb a nagyváradi villamos vasut kiépítését. Ez is közrehat a vasipar fellendítésére.

* **Postatakarékpénztári könyv** veszett el tegnap este a főpostától a hadapródiskoláig vezető uton. A becsületes megtaláló illő jutalom mellett átadhatja a hadapródiskolában lakó egyik közlegénynek, aki a postán már bejelentette könyve elvesztését.

Igazságszolgáltatás.

A jövő évi esküdtek névsora.

A nagyváradi kir. törvényszéknél folyó évi nov. 30-án az 1897. XXXIII. tcz. 14. §-a alapján bizottság ült össze, hogy az esküdtképes férfiakról egybeállított alaprajstromokból a jövő évi esküdteket kiválassza.

A bizottság elnöke volt: **Nagy Ferencz** kir. törvényszéki elnök; tagjai: a kir. törvényszék részéről: **Jelentsik** István, kir. ítélőtáblai bíró; Biharvármegye törvényhatósága részéről: **Szabó** József földbirtokos és **Hegyesi** Márton ügyvéd; Nagyvárad város törvényhatósága részéről: **Mezey** Mihály kir. közjegyző, jegyzője: **Jakab** Mihály kir. törvényszéki aljegyző.

A bizottság működése, melynek folyamán 540 rendes és 150 helyettes esküdteket választott ki, a napokban ért véget. Az évi rajstromok elkészültek. Ezek alapján a jövő évi esküdtek névsorát a következőkben közöljük:

I.

A nagyváradi kir. törvényszéknél szervezett esküdtképesek rendes esküdteinek évi rajstroma az 1902. évre.

Aczél Zsigmond takarékpénztári tisztviselő, Nagyvárad. Dr. Adorján Armin ügyvéd, Nagyvárad. Dr. Adorján Emil ügyvéd, Nagyvárad. Ajtay Lajos ref. tanító, Báránd. Altmann Márton kereskedő, Margitta. András Gusztáv gazdálkodó, Nagyvárad. Dr. Antal Miksa ügyvéd, Élesd. Aradi Bálint földmives, N.-Harsány. Arany Sándor építőmester, Nagyvárad. Ardelean Jusztin lapszerkesztő Nagyvárad. Aufrecht Mór gőzmalomtulajdonos, Nagyvárad. Adám Gusztáv vendéglős, Székelyhid. Amánt Béla ügyvéd, Nagyvárad.

Dr. Babos János ügyvéd, Székelyhid. Bach János tanító, N.-Szalonta. Bajó Ferencz földmives, N.-Szalonta. Balogh Elemér megyei aljegyző, Nagyvárad. Ifj. K. Balogh György kisbirtokos, N.-Szalonta. Balogh János közs. közgyám, N.-Szalonta. Balogh József kisbirtokos, Nagy-Szalonta, Balogh Lajos ügyvéd, Székelyhid. S. Balogh Mihály földbirtokos, N.-Szalonta. Balogh Mihály szűrszabó, Nagyvárad. Baltazar János gazdatiszt, Gyapju. Dr. Barta Béla ügyvéd, Nagyvárad. Barta József tanító, B.-Püspöki. Bartha Endre p. ü. titkár, Nagyvárad. Bartsch Sándor magánzó, Nagyvárad. Batári Gyula ipartest. ellenőr, Nagyvárad. Báthory József községi bíró, Ermihályfalva. Báthory László irodatiszt, Nagyvárad. Beczkay Lajos kereskedő, Nagyvárad. Belezny Antal énektanár, Nagyvárad. Bereczky Sándor nyug. urad. tiszt, Élesd. Berger Lajos borkereskedő, Nagyvárad. Bergheld Odön érczműves, Nagyvárad. Dr. Berkovits Ferencz ügyvéd, Nagyvárad. Bertsey György ipartest. elnök, Nagyvárad. Bessenyei Mihály birtokos, Erdőgyarak. Dr. Békefy Gyula ügyvéd, Nagyvárad. Bibeszký János kereskedő, M.-Telegd. Biczó János tanító, Nagyvárad. Bihari Károly p. ü. fogalmazó, Nagyvárad. Id.

Biró Bálint földmives, B.-Ujfalu. Biró János földmives, Báránd. Biró János fürdőtulajdonos, N.-Szalonta. Biró Sándor földmives, Báránd. Bitsy János urad. főerdész, Rév. Bleyer Jenő földbérlő, Kőtegyán. Blum Géza üveges, Nagyvárad. Bodó Imre földmives, Bors, Boicz Constant n földbirtokos, Belényes. Boldogh László tptári könyvelő, Széplak. Id. Boócz Gyula megyei irnok, Nagyvárad. Borbély László ügyvéd, Nagyszalonta. Boros Jenő papirkereskedő, Nagyvárad. Borsi Sándor eszmadia, Margitta. Bottó Ferencz ügyvéd, Nagyvárad. Bozóky Béla vasuti főmérnök, Nagyvárad. Böszörményi Géza ügyvéd, Nagyvárad. Böszörményi Lajos ref. lelkész, N.-Szalonta. Bugyi Sándor ref. lelkész, B.-Püspöki. Bujdosó József földmives, Kőtegyán. Bujdosó Sándor kisbirtokos, Komádi. Dr. Buna János ügyvéd, Nagyvárad. Bunyitay Gyula nyug. erdész, Nagyvárad. Buzás Kálmán gazdatiszt, Sarkad. Buzási Albert vasuti mérnök, Nagyvárad. Bügler Vilmos földbérlő, Cséffa.

Christó Miklós árvaszéki ülnök, Nagyvárad. Csanak Jenő földbérlő M.-Peterd. Cathó László földbérlő, Bihar. Csáky György pénztáros, Nagyszalonta. Csáky János ref. tanító, Sáp. Csengery Antal kereskedő, Margitta. Csepreny Mihály földbirtokos, Nagyszalonta, Cseresnyés Albert ügyvéd, Nagyvárad. Csete Mihály földbirtokos, Nagyszalonta. Csiha Sándor gazdálkodó, Nagy-Kágya. Csobánczy Lajos magánzó, Nagyvárad. Csordacsics Ferencz építőmester, Nagyvárad. Csordás Alajos kereskedő, Nagyvárad. Csordás Antal kereskedő, Nagyvárad. Csorvássy István ügyvéd, N. Szalonta. Czajlik György gyógyszerész, N. Szalonta. Czeglédy Imre ügyvéd, N.-Szalonta. Czeglédy István ügyvéd, Nagyszalonta. Cziffra Gerő megyei főpénztárnok, Nagyvárad. Cziller Imre kereskedő, Nagyvárad.

Dadai József lakatos, Nagyvárad. id. Dancsházi László földmives, B.-Szent-Márton. id. Daróczy Sándor földmives, B.-Ujfalu. Deák József polg. isk. tanár, Sarkad. Debreczeni László ref. lelkész, F.-Abrány. Deér Mihály mérnök, Nagyszalonta. Dr. Demek Győző reálisk. tanár, Nagyvárad. Demetrovits Miklós vendéglős, Nagyvárad. Derneyi Ferencz püspöki udvarmester, Nagyvárad. Deutsch K. I. kereskedő, Nagyvárad. Dévald Mihály eszmadia, Nagyvárad. Diamandi József tptári könyvelő, Nagyvárad. Dienes Lajos földbirtokos, B.-Szt.-Márton. Diósi Ferencz kereskedő, Nagyvárad. Dóbbé Gusztáv kovács, Nagyvárad. Dobruczky Odön gazd. intéző, Nagyvárad. Doby József kisbirtokos, Székelyhid. Döme Sándor gazd. iskolai tanító, Nagyszalonta. Dráveczky Béla birtokos, Székelyhid. Dutkay Dezső gazdatiszt, Sarkad.

(Folytatjuk).

Felfüggesztett tolvaj.

Popa Mojsza dragonyesti lakos. jómódu parasztagda tengerije napról-napra fogyott. A pontos gazdának feltűnt a dolog, a mult év november havában rá is lesett a tolvajokra és 12-én éjjel sikerült is megcsipni a tengeri fogyasztók egyikét **Márk** Koszta személyében, a mint a padlásán levő tengerit kettőzetett erővel gyömöszölte a magával hozott zsákba **Márk** Alexával, kinek azonban sikerült a padlásról leugorai és elmenekülni.

Popa Mojsza a fölön fogott **Márk** Kosztát, szobájába vitte s hátra kötött kezénél fogva a mestergerendára felkötötte s ott hagyta lógni, míg értesítette a törvény embereit.

Nagy Ferencz törvényszéki elnök elnöklete alatt tegnap tartatott meg ez ügyben a főtárgyalás.

A sértett vallomása.

Popa Mojsza megkárosított gazda eladja, hogy már október végén észrevette, miszerint a háza padlására felhordott tengerit lopják. Ekkor eltökélte, hogy minden körülmények között meg fogja lesni a tolvajokat s minden éjjel a feljáró alatt virrasztott, míg 12-én sikerült elcsipni őket. Ekkor **Márk** Kosztát megkötözte s más alkalmas hely hiányában, a mestergerendához kötötte, hogy el ne illan hasson, míg ő a Községházánál az esetről jelentést tett.

Elsőrendű vádlott vallomása.

Márk Koszta I-ső rendű vádlott tagadja, hogy ő lopási szándékkal ment volna **Popa** házához. Allítása szerint ugyanis édes anyja disznóit ment megtekinteni, nem széledtek-e el. Utja a **Popa** háza előtt vezetett el, ki neki régi haragosa volt. Midőn **Popa** őt meglátta, utána szaladt s ütlegetni kezdte s folyton a padlás feljáró felé ránczigálta. Ő pedig menekülni akart **Popa** ütlegei elől s az oda támasztott létrán a padlásra felkuszott. Alig ért azonban fel, midőn **Popa** egy előre elkészített zsákot dobott utána s torka szakadtából kiabálni kezdett:

— **Tolvaj van a padlásomon!**

Márk Alexa is tagad állhatatosan, hanem a kihallgatott tanuk mind ellenők vallottak.

A büntető tanács, miután a lopás a tanuvallomások alapján beigazoltatott, **Márk** Koszta és **Márk** Alexa lopásért már több ízben büntetett tolvajokat **hat havi börtönre** ítélte.

A vádlottak felebbezték.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR.

Szerda: Nebántsvirág.

Csütörtök: A becsület.

A becsület. Sudermann jeles színműve, melyet a mult héten a budapesti Nemzeti színház is felvett a műsorába: holnap nálunk is színre kerül, még pedig a lehető legjobb szereposztásban. A főbb szerepeket E. Kovács Mariska, Szohner Olga, Kacziány Viola, Somogyiné, Benkő Jolán, Peterdi, Bérczi, Szarvasi, Patáky, Krasznay és Bognár játsszák.

Ugyancsak a Nemzeti színház műsorából: **A vadorzók** kitűnő vigjátékból folynak a próbák. A főbb szerepeket: Somogyi, Krasznay, Szarvasi, Deési, Tanárdy, P. Szép Olga, E. Kovács Mariska, és Szohner Olga játsszák.

A bolond. Rákosi Jenő és Szabados nagy stílusú énekes darabjának a »Bolond«-nak premiérjére készül nagy ambícióval most a társulat énekes személyzete. A kivételes komoly, drámai hatású, gyönyörű muzsikájú darab főbb szerepeit Székely Irén, Lányi Edith, Székely Anna, Kulinyi Mariska, Pintér Imre, Hunfi Imre stb. játsszák.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 75.

Idénybérlet 72.

Nagyváradon, szerdán, 1901. decz. 11-én

Nebántsvirág.

Operett.

S Z E M E L Y E K :

Denise de Flavigny	—	—	—	Amon Margit
Fejedelemszöny	—	—	—	Benkő Jolán
Chateau Gibou gróf, őrnagy	—	—	—	Bognár János
Champlatreu Fernand vicomt	—	—	—	Hunfi Imre
Loriot, őrmester	—	—	—	Vank István
Celestin, organista	—	—	—	Bérczi Gyula
Igazgató	—	—	—	Füredi József
Corina	—	—	—	Kulinyi M.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Tálmlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, decz. 11-én

A B E C S Ū L E T.

Színmű.

IRODALOM.

Az »Egyházi Közlöny« 49. száma a következő érdekes tartalommal jelent meg:

Vezércikk: Az idők jele. — Egyházi értesítő. Tárca: Messina. — Orvoslást a hitoktatók sérelmeinek! — Hétről hétre. — Kirlibaba. — Fonyó Pál. — Egy község a papjáért. — Lelkipásztor. — Kérdések és feleletek. — Irodalom. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A megrendelések Budapest, VII. Szegényház-tér, 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor,

TANUGY.

Katholikus tanítók gyűlése. A magyar tanügynek nincsenek lelkesebb harcossai, mint a katolikus tanítók egyesülete. Folytonos tevékenységükkel ébren tartják a katolikus, magyar és pedagógiai szellemet s ez erők segítségével vezetnek diadalra a magyar tanügy zászlaját. Most is országos bizottságuk tanügyi tanácsa f. hó 17-én Budapesten dr. **Steinberger** Ferencz apátkanonok elnöklete alatt gyűlést tart, melynek tárgyai a következők lesznek:

- Elnöki előterjesztések.
- A kath. gazdasági (ismétlő) iskolák tanterve és rendtartása tervezetének szövegezése. Előadó: **Ujlaki** Géza.
- A tanügyi tanács kebelében működő szakosztályoknak alapszabályaink 32. §-a szerinti való megalakítása.
- Indítványok.**

Az eként megalakított képzőintézeti szakosztály ugyanazon napon d. u. 8 órakor tárgyalja a kath. tanító és tanítónőképző intézetek rendtartási és képesítő vizsgálati szabályzatának végleges szövegezését. Előadó **Guzsvéni** Vilmos.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irtá: **Sienkiewicz** Henrik. — Fordította: **Kolosváryné-Korányi** Ilona.

Mögötte anyja arca mosolygott elő. Polanieczki ajkaihoz vonta, eléje nyújtott kezét. — Isten hozta, asszonyom! L-foglaltam egy kocsit, mindjárt mehetnek. Inasom majd elvégzi a podgyász kiváltását, csak adja ide a földönvényt. **Plawiczka** kisasszony is itt várja önöket.

Mária ott állt a vasuti kocsit előtt. Ezer barátságos mosoly előzte meg a barátok ölelését. Litka habozva állt meg, mintha nem tudná elhatározni hogyan üdvözölje őket, majd egy ösztönszerű mozdulatnak engedve, kis szívének egész melegével keblére borult.

— Mária, — szót Emilie asszony, — ve-lünk jössz egy csésze teára.
— De fáradtak lesztek. Talán álmosak is vagytok.

— Ugy aludtunk, mint a tej, a mióta el-hagytuk a határt s még arra is ráértünk, hogy rendbe szedjük magunkat. Most már csak a gyomrunk lép föl követelőleg. Csak gyere, nem zavarsz semmiben.

— Akkor veletek tartok ezer örömmel.

Litka lábujjhegyre emelkedett s anyja fü-lébe sngta:

— Stas bácsi is jön ugy-e?

— Természetesen.

— Igen. Ugy is kell, ugy is kell! — ismél- telgette Litka, Polanieczkire függesztve álmo- dozó tekintetét.

A férfi elmosolyodott.

— Oh nem, — tiltakozott, a leányka hangját utánözva, — nem *kell*, legkevésbé sem *kell*. — De Stas bácsi azért mégis szíve- sen megy!

Néhány percczel később a kocsiban ültek. Polanieczki Emilie asszonyval és Máriával szemben, s mellette a gyermek. A kora reggel üde fényessége lelkébe lopódzott: a jobb napok hajnalhasadása ez.

A viszontlátás édes bensőségében vidáman folyt a beszéd.

— Minek köszönhetjük gyors hazatér- teteket? — kérdezősködött Mária.

— Litka sürgetett s unszolt: — Mama, menjünk már menjünk már.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A felvinczi mandátum.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. táv.) Felszeghy pártja az etetés, itatás és hiva- talos erőszak alkalmazása miatt kérte Miksa Imre mandátumának megsemmi- tését,

A Kuria elrendelte az etetés és ita- tás bizonyítását, a kihallgatások vezeté- sével a kolozsvári királyi ítélő táblát bizta meg.

A német császár a párbaj eslen.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. táv.) **Goszler** hadügyminiszter és **Tekszl** tá- bornok fiai ugy nyilatkoztak, hogy ők a császár parancsa ellenére is párbajozná- nak, ha annak szükségét látnák. — **Vilmos** német császár a fiatal hadnagyok eme kijelentéséről értesült s ma kilova- golt a kaszárnnyába, a hol azon tisztikart, melynek a két fiatal ember tagja, össze- hivatta. Erős hangon megdorgálta őket s kijelenté: *Atyjukat is, — jóllehet ked- ves embereim — elbocsátanám a szol- gálatból, ha parancsom áthágni me- részelnék.* Emé kijelentése után tá- vozott.

A »Poitsdeimer Zeitung« állítása sze- rint miután a császár kemény hangon megdorgálta őket, így szólt:

— *Zsebkendő, és nem párbaj való nektek.*

Angol vereség.

London, decz. 10. A lapok azt je- lentik Pretóriából, hogy **Dewett** Heilbronn mellett 2000 embert vont össze és majd- nem bekerítve tartotta Wilson ezredet, a

kinek **Kitchener** lövészei napokon át érintkezésben voltak **Dewett** csapataival. **Rimington** ezredesnek erős éjjeli mene- tek után sikerült a szorongatott angol csapatokat kiszabadítania, mire azok némi veszteséggel visszatértek Heilbronnba. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

Deér. Megjött. Köszönet.

KOZGAZDASAG.

Az első motoros vasút hazánkban. Az Alföldi Első Gazdasági Vasut Részvény- társaság legközelebb hozzáfog a **Csabától Vész- tőig** való vasutépítéshez, miután **Békés** városa, mely legutóljára szavazta meg a hozzájárulást, e célra 60.000 koronát megajánlott. Gróf **Wenckheim** Frigyes 240.000, **Csaba** község 100.000, a csabai érdekeltség 80.000, **Vész- tő** község 30.000 koronával járul az új vasúthoz. Üzeme motoros lesz s a községeken mint köz- uti fog személyszállítást eszközölni. Mihelyt az új vasutat kipróbálták, az arad—csanádi vasut a személyforgalom lebonyolítására Arad—Szeged között öt perezenkint motoros kocsikat fog in- dítani. Az Első Gazdasági Vasut Részvény- társaság ugyancsak motoros rendszerre óhajtja megépíteni a hódmezővásárhely-nagyszentmiklósi vasutat, melynek létesítése már jó egy évtizede van napirenden és realizálása még mindig vajudik.

REMEK

PERZSA SZÖNYEGEK

érkeztek minden létező nagyságban

a keleti áruházba,

Fő-utcza 2. (Bazár-épület).

Legszebb karácsonyi ajándék.

Mélyen leszállított árak!

Török párnák, 1 drb . . . 2 frt 30 kr.
» papucs, 1 pár . . . 1 » 20 »

Csak mig a készlet tart!

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 10.
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 10.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rimsmurányi	416.—
Magyar jelzálog	483.—
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos Arfolyamok

a budapesti Áru- és értéktőzsdén 1901. decz. 10-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.70
Magyar koronajárdék	94.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,5%	121.90
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,5%	100.70
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Italizációs jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémeny-sorajegy-kölcsön	175.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	146.50
Osztrák járadék papírban	98.75
Osztrák járadék ezüstben	98.75
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	98.75
Osztrák államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bank részvény	16.05
Magyar hitelbank részvény	665.—
Osztrák hitelintézet részvény	652.50
Párisi vista	95.22
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.04
Németbirodalmi márka	117.—
London vista	239.35
20 márkás arany	32.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1917/1901. számhoz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a nagyvárad városi járásbíróságnak 1901. évi VI. 1994/2. számú végzésével Dr Alfred Berger ügyvéd által képviselt Josef Seiferb czég felperes részére Mokok Sándor alperes ellen 407 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 2194 kor. becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltétvén, annak a költségek és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon, Kis-Körös-utca 654. számú házában leendő megtartására határidőül 1901. évi deczember hó 12. napjának délután 3 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt

butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldötnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1901. évi november hó 25. napján.

Csathó Jenő,

kir. bírósági végrehajtó.

259—1—1.

Kitünő saját termelésű borok

kaphatók lakásomon üvegezetten a következő árban:

1. Ujbor (Nagyvárad karcos) 1 liter palaczk nélkül . . . 32 kr.
2. Ó asztali gyoroki fehér bor 1 liter » » » . . . 42 kr.

Finom fajborok:

3. Kadarka (szemelt vörös bor) 1 liter palaczkkal 1 frt — kr.
4. Cabernet » » 1 liter » 1 frt 10 kr.
5. Szilváni » fehér pecsenyebor 1 liter » 1 frt 10 kr.
6. Sauvignon » » csemegebör 1 liter » 1 frt 20 kr.

10 üvegen felüli megrendelést házhöz is szállítatok, 1/2 literes üvegek a 3, 4, 5, 6. sz. borokból fele árban kaphatók.

Ugyanezen borok hordóban III.-enként tetemesen olcsóbban számítottatnak.

Telefon-szám 406.

Molnár Lajos,

Schlauch-tér, 18.

230—2—0

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.